

til den daværende absolute Konge, at disse Stiftelser vare — men maasse jeg maa læse et Par Linier op; det findes, som sagt, Side 53: „Men paa en Tid som den nærværende, hvor Finantssagen krænger faa meget til extraordinaire Resourcer, synes det at ligge nær, at de offentlige Stiftelser, der ere besyttede og for største Delen doterede af Staten, anvende deres sielblikkelige Overtid“ osv. Det er særlig disse to Stiftelser, som vi her have at bestille med, om hvilke der tales i dette kongelige Reskript. Nu vil jeg tilde mig at spørge, om vi ikke maa forbauses over, at der af et konstitutionelt Ministerium gøres Anskuelse gjældende af den Art med Hensyn til saadanne Stiftelser som dem, den ærede Minister kom med. Han sagde, at det var private Stiftelser, doterede ved private Midler. Havde den ærede Minister sagt, at der blandt disse Stiftelsers Midler ogsaa findes private Midler, havde han havt fuld Medhold af Kommissionen i dens Helhed. Dette er udtalt af den, og jeg skal ikke negte, at da der med denne Betænkning til Thinget tillige følger de Forhandlinger, som have fundet Sted i Kommissionen, hvoraf det fremgaar, at man paa det Bestemteste har forvaret sig imod, at man skulde have til Hensigt at røre ved nogenformelst berettiget Interesse i saa Henseende eller at ville omstyrte disse Stiftelsers Virksomhed, er det — jeg tør vel ikke bruge det Udtryk, jeg er opfordret til at bruge —, men jeg vil sige, at den ærede Minister burde have vidst, hvad vi her have udtalt, før han udslyngede en saa aldeles grundløs Beskyldning imod os. Jeg for mit Vedkommende har paa det Bestemteste udtalt det, saa at hvad mig angaar, kan jeg ikke andet end absolut tilbagevise den Art Institutioner, som fremkom fra den ærede Minister, og som han ikke burde være kommen med, da han kunde have læst sig til, at den modsatte Anskuelse er gjort gjældende i Kommissionen. Den ærede Minister udtalte i det første Foredrag, han holdt, at han ganske skulde lade det staa hen, om Kongerne havde havt Ret til at bortgive Noget ud over deres Levetid. Efter Kongeloven havde ingen Konge Ret hertil. Dette er Noget, som staaer der med klare og tydelige Ord, og det er tillige i Kongelovens § 26 udtalt, at dersom Noget har skaffet sig Jordel paa Statens Besøfning, og en kommende Konge ser dette, er han forpligtet til at tage det saaledes Erhvervede tilbage, og de, der have tilfneget sig det, skulde straffes som Majestætsforhaanere, som Majestætsforbydere kort sagt. Se, det er dette, der staaer i Kongeloven desangaaende; men det skjuler man i denne Debat. Nei, det forholder sig efter Kongeloven — og den maa vi lade have sin fulde Gylbigheid ligeoverfor de Læder, der tales om, nemlig de absolute Kongers Tid — det forholder sig derefter saaledes, at naar en Konge skriver, at han giver Noget Noget til evindeligt Gie, betyder dette naturligt, at det er

hans Hensigt, at det skal være til evindeligt Tid; men han forudsætter naturligt ogsaa, ligesom Fundatsen udtrykkelig udtaler det i Art. 33, at det er under Forudsætning af, at de kommende Konger ville bifalbe det. I Artikel 33 i Donationen for Ballø staaer der ligefrem, at det paa ligger de kommende Abbedisjer, at de ifølge hele Stiftelsens Mand skulde søge Hs. Majestæt om, at disse Stiftelsers Fundatser maa blive konfirmerede, hver Gang der sker Tronskifte. Altsaa der ser man, at ligesaa vel Stifterne som Kongen, der have stadfæstet Fundatserne, have været sig bevidste, at deres Gaver ikke kunde bestaa længere, end de tilkommende Konger tillode det. Der er ogsaa af Ministeren lagt Vægt paa, at Christian den Sjette havde frasagt sig og sine Efterkommere Rettighed til disse Statsmidler; men efter Kongelovens hele Betskaffenhed kan det ikke være Andet end en Hensætning og en anbefaling til Efterkommerne; thi Kongen maatte jo vide, at han ikke kunde give Noget bort af sig selv længere end for sin Regjering. Det har for Resten været mig tilfredsstillende at høre, at den ærede Minister ikke har fremsat en eneste ny Bemærkning, ikke et Ord andet, end hvad vi have hørt i Kommissionen og have læst os til i et af Mindretallets Betænkning. Der er som omtalt udkommet et Skrift af en Mand, der af Kuratorerne for Ballø og Binnestofte har faaet i Kommission at afgive en Betænkning, hvorved man vilde indbegaa Kommissionens Flertals Betænkning. I dette Skrift, som jeg ogsaa med Opmærksomhed har læst, findes der ikke Noget, som vi ikke ogsaa have læst i den tid nok nævnte Mindretalsbetænkning, og da der er to Mindretal, vil jeg bemærke, at det er Mindretallet Casses Betragtning, der er kommen frem paa alle Steder, saavel hos Ministeren i Dag, som hos den Mand, der har skrevet denne Bog eller dette Procuratorindlæg for Kuratorerne. Der er jo ogsaa kommet et andet Skrift frem af en Mand, der hedder Ballø, hvori der gives Kommissionens Flertal Ret med Hensyn til Ballø Stift, men hvori det menes, at Forholdet er et Andet med Binnestofte. Dette er ogsaa en Anskuelse, som vi have hørt udtale i selve Kommissionen, og som man kan læse sig til i den forelagte Betænkning. Altsaa, Alt, hvad der her er fremkommet, er ikke Andet end den gamle Tale, hvorefter man lader Kongeloven gjælde, saavidt det passer i Ens Kravn — som man siger med et simpelt Udtryk —, medens man paa den anden Side, saasnart der er Bestemmelser, som vanskeliggøre at hævde Betydningen af, hvad man gerne vil have sat igjennem, lader dem staa i Baggrunden og ikke tillægger Kongeloven Betydning. Det er en meget bekvem Maade at gaa frem paa; men efter min Mening vil det ikke kunne holde Stik noget Sted. En Bemærkning, jeg før vilde have gjort, er den, at det netop er udtalt i Betænkningen, at Opførelsen paa Finantsloven af